

ལེངུ་དུག་པ། རྩེ་གུའི་རྩེ་ཚན།

ГЛАВА 6. ГРУППА ПАСТ ДЕГУ

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། ། ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཚེན་པོ་ཉེན་ཅིག་ རྩེ་གུའི་རྩེ་ཚན་ ཚ་སེལ་གྲང་སེལ་གཉིས། །

Then again Sage Rigpai Yeshe (*rig pa'i ye shes*) said these words, "O Great Sage, listen. The section on medicinal pastes consists of two categories: compounds that cure hot disorders and compounds that cure cold disorders.

Затем снова мудрец (*drang srong*) Ригпей Еше (*rig pa'i ye shes*) произнёс: «О великий мудрец, слушай! В группе паст дегу (*lde gu*) два [вида] - устраняющие жар и устраняющие холод.

1. ཚ་སེལ་སོ་མ་ར་ཇ་ཨ་རུ་ར། །བསེལ་གསུམ་འདམ་བུ་ཤིང་མངར་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱེ། །ཀ་ར་མར་གསར་རྩེ་གུ་བྱས་པ་ ཡིས། །སློ་མཚེན་ཚ་བ་རྩིངས་རྩོགས་སེལ་བར་བྱེད། །

1. Medicinal pastes curing hot disorders include compounds prepared from *so ma ra dza*, *a ru ra*, *bsil gsum* (three cool medicines), *'dam bu*, *shing mngar*, *lcags kyi*, with the addition of *ka ra* (white sugar) or fresh butter, cure chronic and turbid hot disorders of the lungs and the liver.

Устраняющие жар. 1. Паста дегу, сделанная на свежем масле из *so ma ra dza*, *a ru ra*, *bsil gsum* (три прохладных), *'dam bu*, *shing mngar*, *lcags kyi* с сахаром устраняет мутный и старый жар лёгких и печени.

2. ཏིག་ཏུ་གསེར་གྱི་མེ་ཏྲོག་བོང་ང་དཀར། །མ་རུ་བི་བི་ལིང་དང་བ་ལེ་ཀ། །སྤང་ཚིའི་ལྷེ་གུས་མཁྲིས་པའི་སློ་ནད་
དང་། །ཚང་ནད་མཁྲིས་པར་སྐྱུག་དང་མགོ་ནད་སེལ། །

2. A medicinal paste comprised of *tig ta*, *gser gyi me tog*, *bong nga dkar po*, *ma nu*, *pi pi ling* and *ba le ka*, with the addition of *sbrang rtsi* (honey) cures lung disorders associated with *mkhris pa*, vomiting of bile due to hangover, and headache.

2. Паста дегу на меду из *tig ta*, *gser gyi me tog*, *bong nga dkar po*, *ma nu*, *pi pi ling* и *ba le ka* устраняет болезни лёгких из-за трипа, рвоту желчью и головную боль при похмелье (*chang nad*).

3. གུར་གུམ་མཚལ་དང་མཁྲིས་པ་སྣ་ཚོགས་དང་། །གེ་སར་གསུམ་དང་མར་གསར་སྤང་ལ་སྐྱུར། །སློ་མཚན་ལྷ་མཚན་མ་
རྟོངས་སྣ་བྲག་གཙོང། །

3. A medicinal paste comprised of *gur kum*, *mtshal*, *mkhris pa* (assorted biles), and *ge sar gsum* with the addition of fresh butter or *sbrang* (honey), cures disorders of the liver and the lungs, and stops heavy menstrual bleeding as well as bleeding from chronic wounds and the nose.

3. Соединённые со свежим маслом и мёдом *gur kum*, *mtshal*, разные виды желчи (*mkhris pa sna tshogs*) и *ge sar gsum* [лечит болезни] лёгких и печени, останавливают менструальные и носовые кровотечения, а также кровотечения из старых язв.

4. བྲག་ལྷན་ཨ་རུ་ར་དང་བ་ཤ་ཀ། །གུར་གུམ་སྤང་ཚིས་མཚན་བྲག་དྲེག་ནད་སེལ། །

4. A medicinal paste prepared from *brag zhun*, *a ru ra*, *ba sha ka*, *gur kum*, and *sbrang rtsi* (honey) cures blood disorders of the liver and *dreg*.

4. [Паста дегу] на меду из *brag zhun*, *a ru ra*, *ba sha ka*, *gur kum* устраняет болезни крови печени и дрег (*dreg*).

5. ཅན་དན་ལྷུ་ལྷུ་གུར་གུམ་སྐྱུ་རུ་ར། །ཀ་ར་སྤང་སྤུར་མཁྲིས་སྐྱུ་ག་སློ་ནད་སེལ། །རླུང་ལྡན་མར་གསར་བད་ལྡན་ག་
དུར་ལྗེ་བ།

5. A medicinal paste comprised of *tsan dan*, *utpal*, *gur kum* and *skyu ru ra*, mixed either with *ka ra* (white sugar) or *sbrang* (honey), cures vomiting of bile and lung disorders.

If these disorders are combined with *rlung*, add fresh butter, while for the ones combined with *bad kan*, add *ga dur*.

5. Соединённые с мёдом и сахаром *tsan dan*, *utpal*, *gur kum* и *skyu ru ra* устраняют рвоту желчью и заболевания лёгких. При сочетании с лунг добавить свежее масло, при сочетании с бекен - *ga dur*.

6. ཨ་རུ་རུ་རྒྱུ་གས་བཙོད་དང་འབྲི་མོག་མྱེ། །བསེལ་གསུམ་འདམ་བུ་ཤིང་མངར་ལི་ག་དུར། །ཀ་ར་མར་གསར་སྤང་གི་
ལྗེ་གུ་ཡིས། །ལུང་བ་ཤེ་རུལ་རྣག་ཁྲག་སློ་དོལ་སེལ། །

6. A medicinal paste comprised of *a ru ra*, *rgya skyegs*, *btsod*, *'bri mog*, *bsil gsum*, *'dram bu*, *shing mngar*, *li ga dur*, mixed either with *ka ra* (white sugar), or fresh butter or *sbrang* (honey), cures coughing of sputum resembling putrid meat and the discharge of blood and pus from the lungs.

6. Паста дегу на меду или свежем масле или сахаре из *a ru ra*, *rgya skyegs*, *btsod*, *'bri mog rtsi*, *bsil gsum*, *'dram bu*, *shing mngar*, *li ga dur* устраняет мокроту с кусочками гнилого мяса, гноя или крови при прободении лёгких (*glo rdol*).

7. འབྲས་བུ་གསུམ་དང་ཨ་བ་ལྷགས་བྱེ་དང་། །ལོ་སྟོད་ཤིང་མངར་མར་གསར་ཀ་ར་སྤང་། །ལྗེ་གུས་མིག་ནད་དམར་
ཚག་རབ་རིབ་འཛོམས། །

7. A medicinal paste comprised of *'bras bu gsum*, *a ba*, *lcags phye*, *go snyod*, *shing mngar*, fresh butter or *ka ra* (white sugar), or *sbrang* (honey), cures eye disorders featuring redness accompanied with burning and blurred vision.

7. Паста дегу на меду или свежем масле или сахаре из *'bras bu gsum, a ba, lcags phye, go snyod, shing mngar* подавляет такие болезни глаз как марцхаг (*dmartshags*) и рабриб (*rab rib*).

8. བསེ་རུ་མཁྲིས་པའི་ལྗེ་གུས་སློ་རྩྭ་སྟེམ། །

8. A medicinal paste prepared from *bse ru mkhris pa* (rhinoceros's bile) dries up pus accumulated in the lungs.

8. Паста дегу из *bse ru mkhris pa* (желчи носорога) высушивает гной в легких.

9. ཅན་དན་དམར་པོ་སྐྱེར་པ་ཨ་རུ་རའི། །ལྗེ་གུས་ཚད་རྩིང་ཚུ་སེར་ལྗན་པ་སེལ། །

9. A medicinal paste of *tsan dan dmar po, skyer pa, a ru ra* cures chronic hot disorders combined with *chu ser*.

9. Паста дегу из *tsan dan dmar po, skyer pa, a ru ra* устраняет старый жар в сочетании с чхусер.

10. མཚལ་དང་རྒྱ་སྐྱེགས་དོམ་མཁྲིས་ལྗེ་གུ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་ལྷ་མཚན་འཇག་པ་གཙོད་པར་བྱེད། །

10. A medicinal paste prepared from *mtshal, rgya skyegs* and *dom mkhris* stops prolonged and continuous menstrual bleeding.

10. Паста дегу из *mtshal, rgya skyegs u dom mkhris* останавливает непрекращающуюся менструацию.

11. ལུ་གང་གུར་ཀུམ་ལི་ཤི་ཨ་རུ་ར། །སྤྲུག་སྐྱེལ་མར་གསར་ལྗེ་གུས་རབ་རིབ་སེལ། །ཚད་ནད་རྩིང་ས་རྩོགས་དུག་ནད་ཞི་བར་བྱེད། །

11. A medicinal paste comprised of *cu gang, gur kum, li shi, a ru ra, sug smel* and fresh butter cures blurred vision and eliminates chronic and turbid hot disorders, and poisoning.

11. Паста дегу на свежем масле из *cu gang, gur kum, li shi, a ru ra, sug smel* устраняет рабриб, старые и мутные болезни жара, успокаивает отравления.

12. བསེལ་བཞི་ཙན་དཀར་དམར་ཅུ་རྩ་སྤྲུང་། །མར་གསར་ལྗེ་གུས་བྱ་ཚུང་སྒོ་ནད་སེལ། །

12. A medicinal paste comprised of *bsil bzhi, tsan dan dkar po, dmar po, ru rta* with the addition of *sbrang* or fresh butter, cures pediatric lung disorders.

12. Паста дегу на свежем масле или меду из *bsil bzhi (четыре прохладных), tsan dan dkar po, dmar po, ru rta* устраняет болезни лёгких у маленьких детей.

13. མཚན་པ་སྤྲོ་ཚོགས་མ་ཅུལ་གུར་ཀུམ་དང་། །མར་གསར་སྤྲང་སྤྲར་མིག་ནད་མཚན་ནད་སེལ། །

13. Adding either fresh butter or *sbrang* (honey) to the medicinal paste prepared from various kinds of unspoiled liver and *gur kum* cures disorders of the eyes and the liver.

13. Соединённые с мёдом или свежим маслом неиспорченная печень разных животных и *gur kum* устраняют болезни печени и глаз.

14. གང་སེལ་ཚ་བ་གསུམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ། །ཚི་ཏུ་བྱི་ཏང་ག་དང་ལི་ག་དུར། །རིམ་པས་ཚ་བ་སྤྱིད་སྤྱུགས་བྱེ་སྒྲོས་
དཀར་བརྒྱད། །སྤྲང་སྤྲར་མིག་སེར་སྤྱི་རབ་གཞང་འབྲུམ་འཛོམས། །

14. Medicinal paste curing cold disorders include compounds prepared from *tsha ba gsum, 'bras bu gsum, tsi tra ka, byi tang ga, li ga dur* with an increasing quantity of each successive ingredient. When *lcags phye* and *spos dkar*, in eight times the total amount of the above ingredients, are added to the above compound and mixed with *sbrang* (honey), it eliminates jaundice, *skya rbab* and piles.

Устраняющие холод. 14. Состав на меду из *tsha ba gsum*, *'bras bu gsum*, *tsi tra ka*, *byi tang ga*, *li ga dur* в последовательно увеличивающейся пропорции и восьмикратного количества *lcags phyue* и *spos dkar* подавляет пожелтение глаз, кьябаб и шангдрум.

15. ལྷོ་མོ་སྒྲི་ཅི་མིག་སྒྲིན་ཚ་བ་གསུམ། །མཐིང་འུན་མོ་དེ་ཉི་དགའ་འབྲས་སྒྲིགསུམ། །བྱ་རམ་མར་སྦྱར་མཁལ་ནད་ཚུ་སླི་སེལ། །

15. Adding *bu ram* (jaggery) or butter to the medicinal paste of *rgya tshwa*, *gla rtsi*, *sdig srin*, *tsha ba gsum*, *mthing shun*, *mo rde*, *nyi dag* and *'bras sna gsum* cures kidney disorders and scanty urination.

15. Состав на свежем масле или бурам из *rgya tshwa*, *gla rtsi*, *sdig srin*, *tsha ba gsum*, *mthing shun*, *mo rde*, *nyi dag* и *'bras sna gsum* устраняет частое мочеиспускание и болезни почек.

16. རྩིང་ཚ་སྦྱུག་སྒྲིལ་དོད་སྦྱན་ཚུ་གང་དང་། །ཀ་ར་རིམ་བསྐྱེད་མར་གསར་སྦྱང་ལྗེ་གྲ། །བད་ཀན་སློ་ནད་འཇབ་འཇིབ་ལུ་ལ་བསྐྱབས། །

16. Adding fresh butter or *sbrang* (honey) to the medicinal paste prepared by increasing the quantity of each successive ingredients of *shing tshwa*, *sug smel*, *drod sman*, and *cu gang* with *ka ra* (white sugar), is recommended for productive cough due to *bad kan* and *lung* disorders.

16. Паста дегу на свежем масле или меду из *shing tshwa*, *sug smel*, *drod sman*, *cu gang* и сахара в увеличивающейся пропорции рекомендуется при кашле со сгустками при болезнях лёгких от бекен.

17. མ་རུ་ཚུ་རྟ་སྒྲི་གཤེར་འབྲས་བུ་གསུམ། །ག་དུར་བི་བི་ལིང་དང་སྦྱང་ཅི་སྦྱར། །དབྱུགས་མི་བདེ་དང་བད་ཚུང་སློ་ནད་སེལ། །

17. A medicinal paste prepared from *ma nu, ru rta, sge gsher, 'bras bug sum, ga dur, pi pi ling* and *sbrang rtsi* (honey) cures asthma, combined disorders of *bad kan* and *rlung* and lung disorders.

17. Соединённые с мёдом *ma nu, ru rta, sge gsher, 'bras bug sum, ga dur, pi pi ling* устраняют одышку и болезни лёгких от бекен и лунг.

18. སེ་འབྲུ་ཤིང་ཚ་སུག་སྐལ་ཚ་བ་གསུམ། །ཁ་རུ་ཚྭ་དང་རུ་ཏྟ་ཙོ་ཏྟ་ཀ། །གཟེ་མ་བུར་སྦྱར་སྦྱོར་བ་རྒྱུང་ཚབས་
དང་། །མཁལ་མ་པོ་བ་རྒྱ་ལོང་གང་བ་སེལ། །

18. A medicinal paste comprised of *se 'bru, shing tsha, sug smel, tsha ba gsum, kha ru tswa, ru rta, tsi tra ka, gze ma* and *bur* (jaggery) cures *skya rbab*, chronic menstrual problems and cold disorders of the kidneys, the stomach, the small and the large intestines.

18. Соединённые с бурам *se 'bru, shing tsha, sug smel, tsha ba gsum, kha ru tswa, ru rta, tsi tra ka, gze ma* устраняют кьябаб, лунгцаб и холод почек, желудка и кишечника.

དེ་སོགས་ལྗེ་གུའི་སྦྱར་ཐབས་སྣང་ཚུ་བཅད། །བྱ་རམ་ཚུར་བསྐྱས་མར་གྱི་སྦྱ་སྟེགས་སྦྱངས། །སྐྱམ་ཀུན་ཞིབ་བཏགས་
བསྐྱས་ལ་འདྲེས་པར་བཀུག། །ཀ་ར་ལ་སྦྱོར་ཞིབ་ཏུ་བཏགས་ལ་གདབ། །འཇུ་ཚོད་ལོན་ཙམ་བྱིའུ་སུས་བསྟེན་པར་
བྱ། །ཞིས་གསུངས་སོ། །

The methods of preparing *Ide gu* (medicinal pastes) are as follows: If the paste is prepared with *sbrang* (honey), boil honey until its water content is removed; if *Ide gu* is prepared with *bu ram* (jaggery), heat *bu ram* until it concentrated into a fluid, and if *Ide gu* is prepared with butter, melt the butter to remove its residues and bubbles. Powder all the medicinal ingredients, then mix them together and stir well. If *ka ra* (white sugar) is to be added, grind it thoroughly, and mix it into the compound. Take these *Ide gu* at dawn in accordance with the strength of one's digestive heat." Thus it was said.

Методика приготовления этих и других паст дегу. Мёд нужно обезводить, бурам растопить, масло избавить от пены и осадка. Все компоненты измельчить,

перемешать и взбить. Сахар для состава тонко измельчить и добавить [к остальным компонентам]. Принимать на рассвете в соответствии с силой пищеварения.» Так сказано.

བདུད་ཅི་སྒྲིང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་ལྗེ་གུའི་ལྗེ་ཚན་བསྟན་པའི་ལེའུ་སྒྲིང་བྱུག་པའོ།།

This is the sixth chapter, which reveals the section on *Ide gu* (medicinal pastes), from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.

Это шестая глава «Группа паст дегу» из «Экстракта амриты — восьмичленной тантры тайных наставлений».

Translation from Tibetan to English: Men-Tsee-khang ©

перевод с тибетского на русский: Анастасия Теплякова